

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไป เพื่อศึกษาตัวแปรคัดสรรที่ส่งผลต่อระดับเชาวน์อารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการทำนาย ระดับเชาวน์อารมณ์ของตัวแปรคัดสรรแต่ละตัว
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบระดับเชาวน์อารมณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย แยกตามตัวแปรคัดสรรที่กำหนดไว้ ได้แก่ เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในภาคการศึกษาต้น ปีการศึกษา 2544 จำนวน 600 คน ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างหลายขั้นตอน (Multistage Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวัดเชาวน์อารมณ์ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยแบบวัดที่สร้างเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ
2. แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น โดยเป็นแบบวัดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบวัดเขาวนอารมณ์

ส่วนที่ 3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู

2. นำแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ค่าทางสถิติดังนี้

1) หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่ามัชฌิมเลขคณิต(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับเขาวนอารมณ์ ตามตัวแปรคัดสรรคือ เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variansnace)

3) วิเคราะห์ค่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับเขาวนอารมณ์กับตัวแปรคัดสรรที่ต้องการศึกษาได้แก่ เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความสัมพันธ์แบบสหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Regression)

สรุปผลการวิจัย

1. จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเขาวนอารมณ์กับ เพศ อายุ การอบรมเลี้ยงดู สายการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณพบว่า ตัวแปรคัดสรรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาสามารถทำนายความแปรปรวนของเขาวนอารมณ์ได้ร้อยละ 11.6 โดยค่าตัวแปรที่สามารถทำนายความแปรปรวนของเขาวนอารมณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญได้แก่ รูปแบบการอบรมเลี้ยงดู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สายการเรียน ตามลำดับ

2. ค่าเฉลี่ยของระดับเขาวนอารมณ์ของเพศชายและเพศหญิงไม่ต่างกัน

3. ค่าเฉลี่ยของระดับเขาวนอารมณ์เมื่อจำแนกตามอายุจะไม่ต่างกัน

4. นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบผสมผสานระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและแบบการให้ความคุ้มครองมากเกินไป มีค่าเฉลี่ยระดับเขาวนอารมณ์สูงสุด ในขณะที่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง มีค่าเฉลี่ยของระดับเขาวนอารมณ์ต่ำสุด

5. ค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน้อารมณ์ของนักเรียนที่เรียนสายวิทยาศาสตร์มีค่าต่ำสุด ในขณะที่นักเรียนที่เรียนสายศิลป์ภาษามีค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน้อารมณ์ที่สูงที่สุด

6. นักเรียนกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01 ถึง 3.00 มีค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน้อารมณ์สูงสุด รองมาคือกลุ่มที่มีคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงกว่า 3.01 และนักเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 มีระดับเขาวน้อารมณ์ต่ำสุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยดังกล่าว มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. นักเรียนที่เลือกเรียนสายศิลป์ภาษามีค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน้อารมณ์สูงสุด และนักเรียนที่เลือกเรียนสายวิทยาศาสตร์มีค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน้อารมณ์ต่ำที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่าค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน้อารมณ์มีความแตกต่างกัน ระหว่างสายการเรียนและสายการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับเขาวน้อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.192 ทำให้เราทราบว่านักเรียนที่เลือกเรียนสายการเรียนต่างกันมีค่าเฉลี่ยของระดับเขาวน้อารมณ์ต่างกัน แต่ไม่สามารถใช้สายการเรียนทำนายระดับเขาวน้อารมณ์ได้ เนื่องจากสายการเรียนกับระดับเขาวน้อารมณ์มีความสัมพันธ์ในระดับที่ไม่สูงมากนัก นอกจากนี้การศึกษานี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Gibson, T.A. (อ้างถึงใน Patton, 1998) ได้ทำการศึกษาความสามารถในการเข้าใจอารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นในนักเรียนชั้นมัธยมปลายจากในรัฐแคลิฟอร์เนีย พบว่านักเรียนที่เลือกเรียนหรือมีความสนใจเป็นพิเศษในเรื่องของวรรณกรรม บทประพันธ์ โคลงกลอนต่าง ๆ และสังคมศาสตร์จะมีความเร็วในการรับรู้และรายงานถึงสภาวะอารมณ์ ความรู้สึกของบุคคลอื่นที่กำลังมีกิจกรรมร่วมกันได้ถูกต้อง และเร็วกว่ากลุ่มนักเรียนอื่น ๆ อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยเพียงเท่านี้ยังไม่สามารถนำมาใช้เป็นข้อสรุปที่แน่นอนตายตัวในการประเมินถึงระดับเขาวน้อารมณ์โดยใช้ความแตกต่างของสายการเรียนเป็นตัวทำนายได้ เพราะในนักเรียนทั้งสายวิทยาศาสตร์และสายศิลป์ภาษาลอดจนสายการเรียนอื่น ๆ ก็พบว่ามีนักเรียนบางคนที่มีระดับเขาวน้อารมณ์สูงมาก แต่ผู้วิจัยยังไม่สามารถอธิบายถึงความเกี่ยวข้องกันได้ จึงควรมีการสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสายการเรียนกับระดับเขาวน้อารมณ์และดำเนินการศึกษาอย่างรัดกุม โดยอาจจัดในรูปแบบของการวิจัยเชิงทดลองจนกว่าจะพบข้อเท็จจริงจนและสามารถนำข้อมูลในส่วนของสายการเรียนมาใช้ทำนายระดับเขาวน้อารมณ์ของนักเรียนได้อย่างถูกต้อง แม่นยำในอนาคต

2. เมื่อพิจารณาระดับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนเพศหญิง และเพศชายพบว่านักเรียนเพศชายมีเขาวนอารมณ์ในบางด้านสูงกว่าเพศหญิง และพบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของระดับเขาวนอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางไม่สูงมากนัก นอกจากนี้เพศหญิงจะมีระดับเขาวนอารมณ์ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจภาวะอารมณ์ของผู้อื่นสูงกว่าเพศชาย แต่เมื่อมองในภาพรวมแล้วไม่มีความแตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะทั้งกลุ่มนักเรียนเพศชาย และกลุ่มนักเรียนเพศหญิงที่ผู้วิจัยสนใจศึกษานั้นอยู่ในช่วงวัยรุ่นเหมือนกัน จึงไม่มีความแตกต่างของระดับเขาวนอารมณ์ให้เห็นอย่างชัดเจน

3. เมื่อพิจารณาระดับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนระหว่างกลุ่มอายุตั้งแต่ต่ำกว่า 15 จนถึงมากกว่า 18 ปี โดยใช้การวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับเขาวนอารมณ์ไม่มีความแตกต่างตามอายุ ในช่วงที่ผู้วิจัยสนใจศึกษา จากผลการวิจัยดังกล่าวสามารถนำมาอภิปรายได้ 2 ประเด็น ข้อแรกระดับเขาวนอารมณ์มีความแตกต่างระหว่างช่วงอายุ ตามแนวคิดเบื้องต้นของเขาวนอารมณ์ที่กล่าวว่า เขาวนอารมณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้และปลูกฝัง สังคมประสบการณ์ผ่านระยะเวลาในชีวิต (Salovey, 1997) ดังนั้นในคน ๆ เดียวกันในช่วงอายุที่ต่างกัน จะมีระดับเขาวนอารมณ์ต่างกัน (Goleman, 1999) แต่จากผลการทดลองครั้งนี้จะเห็นว่าผลการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณพบว่าไม่มีช่วงอายุใดที่มีความแตกต่างของระดับเขาวนอารมณ์อย่างเห็นได้ชัด ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ Goleman และ Salovey ที่กล่าวมาข้างต้น ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่าในการทดลองครั้งนี้ของผู้วิจัยนั้น ประชากรกลุ่มตัวอย่างนั้นมีช่วงอายุไม่ต่างกันมากนัก โดยเป็นกลุ่มนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ไม่มีความแตกต่างของช่วงอายุอย่างชัดเจน ดังนั้นในการวัดเขาวนอารมณ์เพื่อเปรียบเทียบโดยมีช่วงอายุเป็นตัวแปรควรกำหนดช่วงอายุแต่ละช่วงให้ห่างกันพอสมควร จึงจะสามารถเห็นความแตกต่างได้ ประเด็นที่ 2 จากผลการทดลองจะเห็นว่ากลุ่มของนักเรียนที่มีอายุน้อยกว่า 16 – 17 ปี มีคะแนนเฉลี่ยของระดับเขาวนอารมณ์สูงสุด และสูงกว่าระดับของคะแนนเฉลี่ยของระดับเขาวนอารมณ์ของกลุ่มนักเรียนที่มีอายุมากกว่า 18 ปี ซึ่งผลการทดลองในส่วนนี้ไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ โกลแมน และสโลเวย์ที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้อาจเกิดได้จากประชากรที่ผู้วิจัยทำการศึกษาทั้งหมดยังเป็นกลุ่มที่มีอายุในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย ซึ่งยังไม่มีการพัฒนารูปแบบทางอารมณ์ที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวอย่างสมบูรณ์ ทำให้ขาดความเที่ยงตรง และควรมีการทำการศึกษาเพิ่มเติมเพื่อให้ทราบผลที่แน่นอน อย่างไรก็ตาม ผลจากการทดลองเราสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรอายุส่งผลต่อระดับเขาวนอารมณ์

4. จากการวิเคราะห์ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์ จากผลการวิจัยจะพบว่านักเรียนกลุ่มที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมอยู่ระหว่าง 2.01 – 3.00 มีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์สูงสุด ซึ่งนักเรียนกลุ่มนี้ไม่ถือว่าเป็นนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหรือจัดเป็นกลุ่มที่เรียนเก่ง แต่เป็นกลุ่มที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับกลางและพบว่านักเรียนกลุ่มที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยเท่ากับหรือต่ำกว่า 2.00 และกลุ่มที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 3.00 มีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์ใกล้เคียงกัน โดยกลุ่มนักเรียนที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมมากกว่า 3.00 มีระดับเชาวน์อารมณ์สูงกว่าเล็กน้อย ซึ่งอาจอธิบายได้ว่านักเรียนที่มีผลการเรียนปานกลางจะเป็นนักเรียนกลุ่มที่มีความเครียดต่ำ รู้สึกว่ามีความกดดันไม่มากนัก และจากการศึกษาของจิตรี พรหมมนัส (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ม.ศรีนครินทรวิโรฒ, 2541) ซึ่งศึกษาภาวะความเครียดทางอารมณ์และการร่วมกิจกรรมของนักเรียน พบว่านักเรียนกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางเป็นนักเรียนที่ใช้เวลาว่างในการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนมากที่สุด เป็นกลุ่มนักเรียนที่ให้ความช่วยเหลือเพื่อนและมีความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นดีกว่านักเรียนกลุ่มอื่น ๆ ในขณะที่กลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนดีหรือได้คะแนนเฉลี่ยสูง ๆ จะไม่ค่อยเข้าร่วมกิจกรรมหากไม่จำเป็น และนักเรียนกลุ่มนี้ยังเป็นกลุ่มที่มีความเครียดสูง มักจะไม่เข้าใจผู้อื่นนอกจากตนเอง ซึ่งตรงกันข้ามกับกลุ่มนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผลการวิจัยนี้มีส่วนสอดคล้องกับการศึกษาของศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (วารสารพฤติกรรมศาสตร์, 2542) ที่กล่าวว่า เชาวน์ปัญญาและอารมณ์มีส่วนสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน และผลการวิจัยครั้งนี้ ยังสามารถสรุปในภาพรวมได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงอย่างเดียวไม่อาจนำมาใช้อธิบายเชาวน์อารมณ์ได้

5. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่าการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์เทียบกับการ อบรมเลี้ยงดูพบข้อคิดเห็นที่น่าสนใจและสามารถนำมาอภิปรายได้หลายประเด็นดังนี้

1) ประเด็นแรกพบว่ากลุ่มของนักเรียนที่มีค่าเฉลี่ยของระดับเชาวน์อารมณ์สูงสุดคือ กลุ่มที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสานกันระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยและการ อบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ากลุ่มที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสานนี้ได้รับการ อบรมเลี้ยงดูให้พัฒนาทางด้านอารมณ์ให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยและในการอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสานของพ่อแม่หรือผู้ปกครองนั้นจะดึงเอาข้อดีในการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ และสามารถทำให้นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีความยืดหยุ่นในอารมณ์สูงกว่ากลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งเพียงอย่างเดียว ซึ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสานนี้สอดคล้อง

กับการศึกษาของ นุชนารถ ประพันธ์ฤกษ์ (นุชนารถ, 2540) ซึ่งศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัวต่าง ๆ จำนวน 500 ครอบครัว ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ร้อยละ 62 ของประชากรกลุ่มตัวอย่างจะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบผสมผสาน โดยมีการเลี้ยงดูแบบผสมผสานระหว่างรูปแบบของการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยกับรูปแบบอื่น ๆ มากที่สุดและอาจกล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูที่มีลักษณะผสมผสานกันนี้เป็นลักษณะเฉพาะเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทย ดังนั้นจึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมแบบผสมผสานนี้จะมีการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ได้สูงกว่ากลุ่มของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใดแบบหนึ่งเพียงแบบเดียว

2) ผลจากการวิจัยที่พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีระดับเชาวน์อารมณ์สูงกว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากการ อบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีลักษณะที่ตรงกันข้ามอย่างเห็นได้ชัดจนกับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งกล่าวคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยนั้น นักเรียนจะรับรู้ได้ว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองแสดงความรัก ส่งเสริมให้มีอิสระในการคิด การตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ได้รับการสั่งสอนอบรมให้รู้จักควบคุม และแสดงออกทางอารมณ์อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ (Patton, 1998) นอกจากนี้การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยยังมีลักษณะที่ให้ความสนใจในการกระทำของเด็กในปกครอง มีเหตุผลในการส่งเสริมหรือห้ามไม่ให้กระทำ ไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป ผู้ปกครองยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของเด็กอย่างเป็นกันเอง ให้ความร่วมมือตามโอกาสที่เหมาะสมและเชื่อว่านักเรียนมีความรับผิดชอบต่อตนเองได้ ทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีการพัฒนาและรับรู้ตนเองไปในทางที่ดี ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาเชาวน์อารมณ์ให้สูงขึ้นและมีพัฒนาการคลอจนการแสดงออกด้านอารมณ์ที่ชัดเจน มีการแสดงออกทั้งทางอารมณ์และสังคมอย่างถูกต้องเหมาะสมกับสถานการณ์ และถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะสอดคล้องกับงานวิจัยของ Smith (อ้างถึงใน Patton, 1998) ซึ่งศึกษาพบว่าเด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูให้มีเหตุผล มีอิสระในการคิดและการแสดงออกในขอบเขตของความพอดีและถูกต้องตามสถานการณ์จะทำให้เด็กเหล่านี้พัฒนาไปเป็นผู้ที่มีเชาวน์อารมณ์ระดับสูง ส่วนเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งจะรับรู้ว่ามีบิดามารดาหรือผู้ปกครองตนเองนั้น ยินยอมให้ตนแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ ตามใจโดยไม่ต้องทำตามระเบียบกฎเกณฑ์ถึงแม้ว่าจะทำผิดก็จะไม่ได้รับการลงโทษหรือตำหนิ ซึ่งผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มนี้จะไม่เคยให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาทำให้เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีบุคลิกภาพที่ไม่มีความสามารถในการที่จะปรับตัวเข้ากับผู้อื่น ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ มีความขัดแย้งทางอารมณ์ค่าขาดความเข้าใจผู้อื่น ไม่สามารถรับรู้หรือเข้าใจสภาวะอารมณ์ของผู้อื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเกรแฮม (Graham, 1996) ที่ทำการศึกษาความเข้าใจภาวะอารมณ์ของผู้อื่นในเด็กที่ได้รับการ อบรม

เลี้ยงดูที่ต่างกันพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งและเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความคุ้มครองมากเกินไป จะขาดความเข้าใจในภาวะอารมณ์ของบุคคลอื่น แต่จะยึดสภาวะอารมณ์ของตนเองเป็นใหญ่ในการตัดสินใจทำหรือไม่ทำพฤติกรรมใด ๆ

3) จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความคุ้มครองมากเกินไป มีระดับคะแนนเฉลี่ยของเขาวนอารมณ์ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแม้ว่าค่าคะแนนของระดับเขาวนอารมณ์ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้งมีความแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความคุ้มครองมากเกินไปอย่างมีนัยสำคัญได้ จากผลการวิจัยที่พบอาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 2 รูปแบบไม่เอื้อต่อการพัฒนาทางด้านเขาวนอารมณ์ของนักเรียน กล่าวคือ แม้ว่ากรอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความคุ้มครองมากเกินไปนั้น นักเรียนจะรับรู้ได้ว่าบิดามารดาหรือผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น คอยดูแลเอาใจใส่มาก ช่วยเหลือทุกครั้ง การห่วงใยแต่การอบรมเลี้ยงดูลักษณะนี้ทำให้นักเรียนขาดโอกาสที่จะพัฒนาบุคลิกภาพที่เป็นตัวของตัวเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทางด้านอารมณ์และการแสดงออกเกี่ยวกับอารมณ์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มาลินี (มาลินี ชุมไชวัฒน์, 2540) ซึ่งศึกษาความสามารถในการควบคุมอารมณ์และการแสดงออกทางอารมณ์ของเด็กนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ กัน พบว่านักเรียนที่ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์ออกมาโดยไม่ถูกต้องตามกาลเทศะ จะเป็นเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความคุ้มครองมากเกินไป นอกจากนี้ยังอาจมีปัจจัยอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องและมีผลต่อระดับเขาวนอารมณ์ เช่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวของบิดามารดา หรือผู้ปกครองกับเด็กนักเรียน อาจส่งผลต่อความคลาดเคลื่อนของระดับเขาวนอารมณ์และการรับรู้การอบรมเลี้ยงดูของนักเรียน ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับเขาวนอารมณ์ของนักเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและปลูกฝังทักษะต่าง ๆ ที่ช่วยพัฒนาระดับของเขาวนอารมณ์ เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาระดับเขาวนอารมณ์ในนักเรียนให้สูงขึ้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาระดับเขาวนอารมณ์ในภาพรวม โดยไม่ได้ทำการศึกษาในรายละเอียดขององค์ประกอบของเขาวนอารมณ์แต่ละด้าน ตามแนวคิดของ Goleman ในอนาคตหากมีผู้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ของเขาวนอารมณ์กับตัวแปรต่าง ๆ ควรทำการศึกษาในรายละเอียดขององค์ประกอบของเขาวนอารมณ์แต่ละด้าน เพื่อให้ได้องค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น

2. จากผลการศึกษาวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเชาวน์อารมณ์ เปรียบเทียบกับตัวแปร การอบรมเลี้ยงดู โดยผู้วิจัยสนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูตามแนวคิดของ Roger ซึ่งแบ่งรูปแบบ ของการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 ประเภทคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การอบรมเลี้ยงดูแบบ ทอดทิ้ง และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป พบว่ามีการอบรมเลี้ยงดูบางรูปแบบที่ น่าสนใจเกิดขึ้น เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบผสมผสานระหว่างการการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย กับและแบบการให้ความคุ้มครองมากเกินไป ซึ่งมีระดับเชาวน์อารมณ์อยู่ในระดับสูง ในการศึกษาวิจัยต่อไปจึงควรสนใจศึกษารูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่ใช้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ตามความเป็นจริงในสังคม ไทยปัจจุบันนี้

3. ควรมีการศึกษาวเคราะห์องค์ประกอบ ของเชาวน์อารมณ์ทุกประเภทในคนไทย อย่างกว้างขวาง โดยศึกษาทุกเพศทุกวัย ทั้งในสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา และหน่วยงาน และสาขาอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์มากยิ่งขึ้น

4. ควรทำวิจัยเชิงคุณภาพโดย เจาะลึกในแต่ละกลุ่มตัวอย่างแล้วนำผลจากการวิจัย เชิงคุณภาพมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยต่อไป

5. สำหรับคนไทยควรนำแนวคิดจากหลักพระพุทธศาสนามาเป็นกรอบแนวคิดใน การศึกษาวิจัย โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์เพื่อนำมาสร้างแบบวัดเชาวน์อารมณ์ที่เหมาะสม กับสภาพสังคม และวัฒนธรรมของคนไทย

6. ควรมีการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเชาวน์อารมณ์ใน ปัจเจกต่าง ๆ ทั้งในระดับอายุที่แตกต่างกัน เพื่อให้ได้ความรู้ที่ชัดเจนเกี่ยวกับกลวิธีในการพัฒนาเชาวน์ อารมณ์

7. ควรมีการทำการศึกษาวิจัยระยะยาวกับกลุ่มตัวอย่างเดิม เพื่อที่จะได้ทราบถึง การเปลี่ยนแปลง ของระดับเชาวน์อารมณ์ในประชากรกลุ่มตัวอย่างที่เปลี่ยนแปลงไปตามระยะเวลาที่ ผ่านไป เช่น 5 ปี หรือ 10 ปี เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้ทราบถึงผลเชาวน์อารมณ์ที่มีต่อความสำเร็จ ในการดำรงชีวิต การเรียนและการทำงาน ตลอดจนความสุขของตนเองและสังคมต่อไป